

CVIČNÝ TEST

60 minut

60 úloh

Na následujících stranách naleznete **cvičný test ZSV**. Je sestavený tak, aby co nejvíce odpovídal koncepci testu, který vás u **NSZ** opravdu čeká.

Při řešení testu se pokuste co nejvíce napodobit prostředí NSZ. Zavřete se do místnosti, kde vás nebude nic vyrušovat. Dodržte stanovený čas na vypracování testu. Při vypracování otázek nepoužívejte žádnou literaturu, telefon ani své poznámky. Odpovědi zanášejte do záznamového archu. Ten si můžete okopírovat z protější strany nebo stáhnout ze stránky https://scholastik.cz/zaznamovy_arch_ZSV.pdf a vytisknout. Až půjdete na ostrý test, budete už dobře znát celý proces a nebudete tak nervózní.

Nezapomeňte využít všechny tipy, které jste se dozvěděli v této učebnici – dělejte si značky do zadání, připravte si hodinky, ať můžete průběžně kontrolovat čas, a tak s ním lépe pracovat, nechte si čas na zkontrolování odpovědí, zaznamenávejte odpovědi do záznamového archu průběžně. Když test vyplníte obyčejnou tužkou, budete si ho moci vyplnit opakovaně.

K testu můžete využít také online vyhodnocení na <https://scholastik.cz/ZSV-test/>, je však potřeba vytvořit si účet nahráním účtenky za učebnici.

POKYNY K TESTU

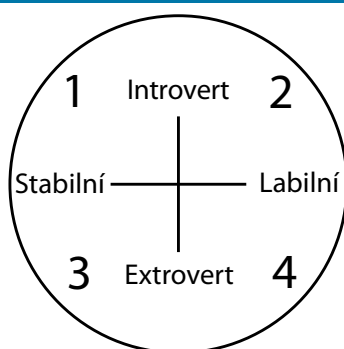
- Test se skládá z celkem 60 úloh.
- Na řešení testu máte časový limit 60 minut.
- Test je rozdělený na tři oddíly: Člověk a společnost, Stát a právo, Hospodářství a svět.
- Poskytnutý čas můžete využít, jakkoliv uznáte za vhodné, mezi jednotlivými oddíly můžete libovolně přeskakovat.
- U každé otázky je právě jedna odpověď správná.
- Za správnou odpověď získáváte vždy 1 bod.
- Za špatnou odpověď ztrácíte vždy 1/3 bodu.
- Za nezodpovězenou otázku nic nezískáváte ani neztrácíte.

Řešení testu naleznete na straně 187.

Základy společenských věd

Neoficiální průvodce přípravou na přijímačky ze **ZSV** a na **Scio testy**

1.

Hans Eysenck vytvořil jeden z nejjednodušších rysových modelů osobnosti. Tento model pracuje se dvěma škálami (labilní vs. stabilní; introvert vs. extrovert). Určením těchto vlastností zkoumaného jedince jsme schopni určit i jedincův temperament.

Jakým způsobem je potřeba doplnit jednotlivé temperamenty do diagramu, aby byl věcně správně?

- A) 1 – flegmatik, 2 – choleric, 3 – melancholik, 4 – sangvinik
- B) 1 – flegmatik, 2 – melancholik, 3 – sangvinik, 4 – choleric
- C) 1 – melancholik, 2 – sangvinik, 3 – choleric, 4 – flegmatik
- D) 1 – choleric, 2 – flegmatik, 3 – melancholik, 4 – sangvinik

2.

Vývojová psychologie popisuje různé etapy ve vývoji jedince. Jedna z těchto etap se nazývá kojenecká. Který z následujících věkových intervalů nejpřesněji určuje tuto etapu?

- A) 1. měsíc života
- B) 2.–3. rok života
- C) 3.–6. rok života
- D) 2.–12. měsíc života

3.

A) narození – 18 měsíců	1) anální období
B) 18 měsíců – 2 roky	2) latentní období
C) 2 roky – 5 let	3) orální období
D) 6 let – 12 let	4) falické období
E) 12 let a více	5) genitální období

Sigmund Freud se zabýval výzkumem libida, které prochází ve vývoji dítěte pěti stádii, v nichž se liší zdroje sexuální slasti.

Která z následujících možností správně přiřazuje věk dítěte k vývojovému stádiu libida?

- A) A1, B3, C2, D4, E5
- B) A3, B1, C4, D2, E5
- C) A2, B4, C1, D5, E3
- D) A5, B1, C2, D3, E4

4.

Který z následujících psychologických oborů **není** ze skupiny aplikovaných oborů?

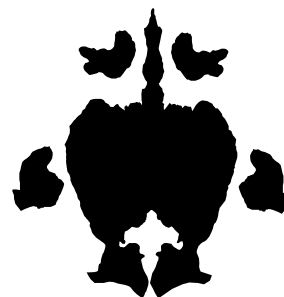
- A) klinická psychologie
- B) poradenská psychologie
- C) pedagogická psychologie
- D) vývojová psychologie

5.

S tímto a dalšími obdobně vypadajícími obrázky se pojí významná psychologická metoda rozboru osobnosti.

Který psycholog tuto metodu vymyslel?

- A) Sigmund Freud
- B) Hermann Rorschach
- C) Burrhus F. Skinner
- D) Jean Piaget

6.

_____ se proslavil svým výzkumem psychické deprivace a jejího vlivu na další život jedince. Zjistil, že pokud v nízkém věku (zhruba do pěti let) došlo k přerušení kontaktu mezi dítětem a stálým poskytovatelem péče, byla u tohoto dítěte daleko pravděpodobnější psychická deprivace. Tato zjištění publikoval pod názvem *Čtyřicet čtyři mladistvých zlodějů; jejich povahy a rodinné prostředí*.

Kterou z následujících možností je zapotřebí doplnit na vynechané místo v textu, aby byl napsán věcně správně?

- A) Burrhus F. Skinner
- B) Carl G. Jung
- C) John Bowlby
- D) Carl Rogers

7.

Martin velmi nerad opouští dům. Ne však proto, že by se bál kontaktu s lidmi. Bojí se velkých míst, kde by nebyla lehce dostupná pomoc. Poslední záchvat paniky dostal na otevřeném veřejném prostranství.

Pro kterou z následujících poruch jsou Martinovy příznaky typické?

- A) akrofobie
- B) mentální bulimie
- C) schizofrenie
- D) agorafobie

Základy společenských věd

Neoficiální průvodce přípravou na přijímačky ze **ZSV** a na **Scio testy**

8.

Který z následujících výroků o chicagské škole **není** pravdivý?

- A) Objekty jejího zájmu jsou sociologie města a kriminologie.
- B) Její členové využívali pro svá zkoumání především terénní výzkum, přímé pozorování nebo případové studie.
- C) Byla založena v roce 1892 v Chicagu.
- D) Jejím nejvýznamnějším představitelem byl Harold Garfinkel.

9.

Karel se narodil rodičům patřícím do nižší ekonomické třídy. Bydleli na vesnici a živili se zemědělstvím. Když bylo Karlovi 23 let, rodiče mu našli partnerku z vedlejší vesnice. Po svatbě se k ní Karel přestěhoval a pořídil si vlastní pole, které obdělával.

Který z následujících typů sociální mobility popisuje Karlův případ?

- A) horizontální
- B) uzavřená
- C) vertikální
- D) neměnná

10.

- pozitivismus
- zákon tří stadií
- *Kurz pozitivní filozofie*

Pro kterého z následujících autorů jsou charakteristické všechny výše uvedené pojmy?

- A) Émile Durkheim
- B) Karl Marx
- C) Harold Garfinkel
- D) Auguste Comte

11.

Kolem města Jihlava najdeme mnoho malých vesnic, které byly historicky velmi významné a těšily se velké oblibě. V posledních dvaceti letech se ale počet obyvatel výrazně snižuje a většinu z nich tvoří lidé v důchodovém věku. Ostatní se přestěhovali do Jihlavy nebo do ještě větších měst.

Jak se v sociologii označuje výše popsany proces?

- A) kohabitace
- B) deurbanizace
- C) urbanizace
- D) generační separace

12.

V rámci společenských rolí můžeme rozlišovat několik různých typů.

Která z nabízených možností odpovídá roli připsané?

- A) nedobrovolná nezaměstnanost
- B) prestiž
- C) národnost
- D) nezděděná privilegia

13.

Která z následujících tvrzení o globalizaci jsou pravdivá?

- I. Globalizace je proces, při kterém se urychluje pohyb zboží, lidí a myšlenek přes hranice států.
 - II. Velkou roli v ní hraje internet.
 - III. Jedna z jejích vln začala s koncem 2. světové války.
- A) pouze I.
 - B) pouze I. a II.
 - C) pouze II. a III.
 - D) I., II. a III.

14.

Která z uvedených českých osobností **nepatří** mezi sociology?

- A) Edvard Beneš
- B) Tomáš G. Masaryk
- C) Ivo Možný
- D) Zdeněk Matějček

15.

_____ je původně technikou marketingu, která implementuje herní prvky do firemních procesů. Cílem je zvýšit zájem o určité téma tak, že dané procesy učiní více zábavnými. Pomáhá navázat hlubší vztah mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem nebo firmou a jejím klientem. Do obecného povědomí se dostal tento pojem v roce 2010.

HRnews, Dominika Szymańska, 2017, upraveno

Kterou z následujících možností je zapotřebí doplnit na vynechané místo v textu, aby byl napsán věcně správně?

- A) validizace
- B) gamifikace
- C) učení hrou
- D) sociometrie

16.

Tato filozofická disciplína se zabývá možnostmi lidského poznání. Mezi její hlavní otázky patří, co je zdrojem našeho poznání, jaká je jeho povaha a jak si můžeme být svým poznáním jistí. V jistém směru přesahuje přírodní vědy, které stále nedokázaly odpovědět na otázku, co to poznání je. Mezi slavné filozofy zajímaví se o toto téma patřili například Parmenidés, John Locke, René Descartes a Paul Feyerabend. Jakou filozofickou disciplínu popisuje tento text?

- A) ontologie
- B) gnozeologie
- C) filozofická antropologie
- D) logika

Základy společenských věd

Neoficiální průvodce přípravou na přijímačky ze **ZSV** a na **Scio testy**

17.

Existencialismus je široký proud nejen filozofického myšlení. Vznikl mezi světovými válkami v Německu. Hlavním tématem, kterým se existencialisté zabývají, je život jednotlivce a jeho nedobrovolné rozhodování bez ohledu na tradice či jeho příslušnost. Za tato rozhodnutí jedinec nese plnou zodpovědnost, a proto trpí úzkostmi. Mezi hlavní filozofy tohoto směru patřil Martin Heidegger a Edmund Husserl.

Která z následujících částí z uvedeného textu **není** pravdivá?

- A) Vznikl mezi světovými válkami v Německu.
- B) Za tato rozhodnutí jedinec nese plnou zodpovědnost, a proto trpí úzkostmi.
- C) Mezi hlavní filozofy tohoto směru patřil Martin Heidegger a Edmund Husserl.
- D) Hlavním tématem, kterým se existencialisté zabývají, je život jednotlivce a jeho nedobrovolné rozhodování bez ohledu na tradice či jeho příslušnost.

18.

Jedná se o filozofické přesvědčení, že všechno je přesně řízeno přírodními zákony. Budoucnost je tedy jen jedna a jde při znalosti všech těchto zákonů přesně odvodit. Mezi největší vyznavače tohoto přesvědčení patřili například Démokritos a Leukippos z Milétu. V jejich filozofickém pojetí světa pracoval celý vesmír čistě mechanicky.

O jakém filozofickém přesvědčení pojednává výše uvedený text?

- A) determinismus B) gnozeologie C) axiologie D) ontologie

Text k otázkám 19. a 20.

O tom, že veškeré naše poznání začíná zkušeností, není vůbec pochyb; neboť čím by jinak měla být probouzena k činnosti poznávací mohutnost, kdyby se tak nedělo díky předmětům, které podněcují naše smysly a samy částečně vyvolávají představy, částečně uvádějí do pohybu činnost našeho rozvažování, aby tyto představy srovnávalo, spojovalo nebo rozdělovalo, a tak zpracovávalo hrubou látku smyslových dojmů v poznání předmětů, které nazýváme zkušeností? Tedy co do času v nás žádné poznání zkušenost nepředchází, a všechno poznání zkušeností začíná.

Vzhledem k povaze úlohy není autor uveden

19.

Výše uvedený úryvek pochází z knihy *Kritika čistého rozumu*. Kdo je autorem tohoto díla?

- A) Francis Bacon B) Immanuel Kant C) Tomáš Akvinský D) Karl Marx

20.

V čem spočívá hlavní myšlenka této knihy?

- A) Zabývala se kritikou dosavadního vědeckého poznání a nastavení obecných podmínek každého poznání.
- B) Zabývala se dosavadním vědeckým poznáním, které považuje za správné.
- C) Zabývala se myšlenkami stoicismu a poznáním.
- D) Zabývala se kritikou vědců, kteří se stále snaží dokazovat něco, co dokazovat není třeba.

21.

Niccolò Machiavelli byl významným politickým pragmatikem. Mezi jeho nejvýznamnější díla zajisté patří *Vladař*, ve kterém popisuje, jak má správný vladař vládnout.

Které z uvedených shrnutí nejlépe odpovídá podstatě celého díla?

- A) Vladař nemá jednat podle příkazů morálky, ale podle příkazů nutnosti.
- B) Vladař musí jednat v zájmu všeho lidu, jinak se proti němu zvedne odpor.
- C) Vladař nesmí dopustit, aby se ho jeho poddaní báli.
- D) Vladař musí být vždy spravedlivý a dodržovat morální hodnoty.

22.

Které z následujících tvrzení nejlépe charakterizuje přirozený stav podle Johna Lockea?

- A) Přirozený stav společnosti je takový, do kterého nezasahují žádné moderní technologie a lidé se v něm žijí zemědělstvím a lovem.
- B) Přirozený stav společnosti je takový, kdy se lidé řídí rozumovými zákony, ale nejsou schopni se řídit jen jimi.
- C) Přirozený stav společnosti je takový, kdy jsou občané rozděleni do tří základních skupin: duchovenstvo, šlechta a poddaní.
- D) Přirozený stav společnosti je takový, kdy jsou lidé ve stálé válce s okolními skupinami.

23.

Pan Pavel byl zvolen do Poslanecké sněmovny jako jediný z kandidátky své strany. Společně s ním kandidovalo dalších pět straníků. Kvůli vážné nemoci však nemohl pan Pavel tento mandát vykonávat a vzdal se jej. Jak by se mělo postupovat, aby byl dodržen právní řád České republiky?

- A) Na místo pana Pavla nenastoupí nikdo a mandát zůstane neobsazený.
- B) Ve volebním obvodu se uskuteční nové doplňkové volby.
- C) Na místo pana Pavla nastoupí jeho náhradník, tedy ten, kterého určí předseda Poslanecké sněmovny.
- D) Na místo pana Pavla nastoupí náhradník, který se umístil na kandidátce stejné strany těsně pod hranou pro získání mandátu.

Základy společenských věd

Neoficiální průvodce přípravou na přijímačky ze **ZSV** a na **Scio testy**

24.

Tato politická strana poprvé kandidovala do Poslanecké sněmovny v roce 2010, kdy získala 16,7 % hlasů a dostala se do vlády Petra Nečase spolu s ODS a Věcmi veřejnými (VV). V roce 2013 získala 11,99 % hlasů a přešla do opozice. V roce 2017 získala dostatek hlasů na to, aby překročila 5% klauzuli (5,31 %).

O které politické straně mluví výše uvedený text?

A) KDU-ČSL

C) STAN

B) TOP 09

D) SPD

25.

Která z následujících kompetencí dle Ústavy České republiky **nepřísluší** Senátu Parlamentu České republiky?

- A) Schvaluje a zamítá zákony schválené v Poslanecké sněmovně.
- B) V případě rozpuštění Poslanecké sněmovny zastává její funkce.
- C) Souhlasí či nesouhlasí se jmenováním ústavních soudců.
- D) Rozpouští Poslaneckou sněmovnu.

26.

Která z uvedených funkcí je v politickém systému České republiky slučitelná s pozicí člena vlády?

- A) samostatně výdělečná činnost
- B) poslanec Sněmovny Parlamentu České republiky
- C) členství v bankovní radě České národní banky
- D) poslanec Evropského parlamentu

27.

Kdo podle Článku 63 Ústavy České republiky jmenuje soudce?

- A) ministr spravedlnosti
- B) ministr vnitra
- C) prezident
- D) předseda senátu

28.

Ze kterého z uvedených důvodů **nelze** dle Ústavy České republiky rozpustit Poslaneckou sněmovnu?

- A) Poslanecká sněmovna nevyslovila důvěru nově jmenované vládě, jejíž předseda byl prezidentem republiky jmenován na návrh předsedy Poslanecké sněmovny.
- B) Poslanecká sněmovna se neusnesla do tří měsíců o vládním návrhu zákona, s jehož projednáním spojila vláda otázku důvěry.
- C) Poslanecká sněmovna navrhla rozpuštění v usnesení, s nímž vyslovila souhlas třípětinová většina všech poslanců.
- D) Žádná z možností A) až C) není správná.

29.

Které z následujících uspořádání státu je podle Platona zcela nejhorší?

- A) demokracie B) tyranie C) oligarchie D) aristokracie

30.

Který z uvedených států patří do skupiny parlamentních systémů vlády?

- A) Francie
B) Řecko
C) Turecko
D) Bělorusko

31.

Která z následujících možností je vždy **nepravdivá**?

- A) Právní předpis obsahuje mnoho právních norem.
B) Právní předpis nemusí obsahovat žádnou právní normu.
C) Neúplná právní norma může být součástí právních předpisů.
D) Právní norma může obsahovat více právních předpisů.

32.

§ 2331 Občanského zákoníku

Ubytovatel může před uplynutím ujednané doby smlouvu vypovědět bez výpovědní doby, porušuje-li ubytovaný i přes výstrahu hrubě své povinnosti ze smlouvy, anebo dobré mravy.

Výše je uvedena tzv. dispozitivní právní norma.

Který z těchto výroků o dispozitivní právní normě **neplatí**?

- A) Jejím opakem je kogentní právní norma.
B) Dovoluje se odchýlit od pravidla obsaženého v právní normě.
C) Tato právní norma je typická pro soukromé právo.
D) Může se také nazývat právní normou kategorickou.

33.

Pro výkon kterého z uvedených povolání je v České republice dán tzv. *numerus clausus* – státem omezený počet pozic?

- A) pro advokáty
B) pro státní zástupce
C) pro soudní znalce
D) Žádná z možností A) až C) není správná.

Základy společenských věd

Neoficiální průvodce přípravou na přijímačky ze **ZSV** a na **Scio testy**

34.

Které z následujících ustanovení spadá nepochybně do kategorie trestního práva?

- A) Ředitel nemůže být členem správní rady a byla-li zřízena dozorčí rada nebo jiný orgán obdobné povahy, pak ani členem takového orgánu. Byla-li ředitelem zvolena osoba odsouzená za úmyslný trestný čin, nepřihlíží se k volbě.
- B) Při rozhodování o výživném nebo o jeho výši vezme soud zřetel, jak dlouho rozvedené manželství trvalo a jak dlouho je rozvedeno, jakož i zda se rozvedený manžel nedopustil vůči bývalému manželu nebo osobě mu blízké činu povahy trestného činu.
- C) Spáchal-li rodič proti svému dítěti úmyslný trestný čin, nebo použil-li rodič své dítě, které není trestně odpovědné, ke spáchání trestného činu, nebo spáchal-li rodič trestný čin jako spolupachatel, návodce, pomocník či organizátor trestného činu spáchaného jeho dítětem, soud zvláště posoudí, nejsou-li tu důvody pro zbavení rodiče jeho rodičovské odpovědnosti.
- D) Kdo, byť i z nedbalosti, ohrozí rozumový, citový nebo mravní vývoj dítěte tím, že závažným způsobem poruší svou povinnost o ně pečovat nebo jinou svou důležitou povinnost vyplývající z rodičovské zodpovědnosti, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

35.

Která z následujících možností **nepatří** mezi odvětví soukromého práva?

- A) občanské právo
- B) ústavní právo
- C) obchodní právo
- D) pracovní právo

36.

Který z následujících výroků o přirozeném právu je pravdivý?

- A) Je definováno státem.
- B) Odpovídá tomu, co je „přirozeně spravedlivé“.
- C) Je to souhrn aktuálních právních předpisů.
- D) Žádná z možností A) až C) není správná.

37.

presumpce nevinny

Která z uvedených možností správně vystihuje uvedený pojem?

- A) Pokud je někdo odsouzen a odpyká si trest, je na něj poté opět nahlíženo jako na nevinného.
- B) Pokud spáchá dítě nějaký trestný čin, bude místo něj odsouzen jeho zákonný zástupce.
- C) Pokud je někdo obžalován, je pokládán za nevinného, dokud soud neprokáže opak.
- D) Pokud je někdo odsouzen, smí požádat o prominutí trestu.

38.

Arbitráž je způsob mimosoudního řízení, který se využívá především při majetkových sporech. Obě strany sporu se dohodnou a předloží svůj spor nezávislé osobě k rozhodnutí. Jedná se o neveřejný a rychlý způsob řešení sporů.

Která z následujících možností obsahuje jiné označení pro arbitráž?

- A) konvokace B) sporní řízení C) konglomerace D) rozhodčí řízení

39.

Ústavní soud je součástí legislativního procesu i přesto, že nemá žádnou pravomoc právo vytvářet. Ústavní soud smí právní předpisy a normy jen rušit.

Jak můžeme Ústavní soud v tomto kontextu nazvat?

- A) jako rušícího zákonodárce
B) jako negativního zákonodárce
C) jako ochranného zákonodárce
D) jako pozitivního zákonodárce

40.

Kterou z následujících informací **není** nutné uvést pro správné podání žaloby?

- A) označení stran řízení
B) označení soudu
C) označení důkazu
D) označení advokáta

41.

V kterém z uvedených měst **nemá** Evropský parlament sídlo?

- A) Frankfurt nad Mohanem B) Štrasburk C) Lucemburk D) Brusel

42.

Který z následujících států **nebyl** připojen do Evropského společenství v druhé vlně v roce 1973?

- A) Velká Británie B) Nizozemsko C) Irsko D) Dánsko

43.

- I. Valletta
II. Amsterdam
III. Oslo
IV. Reykjavík

Do kterého z výše uvedených měst se může Petr vydat jen s občanským průkazem bez omezení na hranicích?

- A) pouze II. B) pouze I. a II. C) pouze I., II. a III. D) I., II., III. a IV.

Základy společenských věd

Neoficiální průvodce přípravou na přijímačky ze **ZSV** a na **Scio testy**

44.

Která z uvedených možností uvádí pouze země, které jsou součástí eurozóny?

- A) Belgie, Francie, Polsko
- B) Irsko, Švédsko, Itálie
- C) Litva, Lotyšsko, Estonsko
- D) Maďarsko, Malta, Německo

45.

Který z následujících státníků bývá nejčastěji označován jako otec zakladatel?

- A) Charles de Gaulle
- B) Robert Schuman
- C) John F. Kennedy
- D) Gustav Husák

46.

Belgie – Itálie – Lucembursko – Norsko – Francie – Německo

Které z následujících tvrzení o výše uvedených státech je pravdivé?

- A) Patří mezi členské státy EU.
- B) Jako národní měnu využívají euro.
- C) Jsou členy schengenského prostoru.
- D) Patří mezi zakládající státy EU.

47.

A	druhá bitva na Marně
B	začátek bitvy u Verdunu
C	atentát na císaře Rakouska-Uherska Františka Ferdinanda d'Este
D	první bitva na Marně
E	Říjnová revoluce

Která z následujících možností chronologicky řadí události 1. světové války od nejmladší po nejstarší?

- A) C, D, B, E, A
- B) C, B, D, E, A
- C) D, B, C, E, A
- D) C, D, A, B, E

48.

Který z následujících výroků o tzv. první republice **není** pravdivý?

- A) Její součástí byly jen Čechy, Morava, Slezsko a Slovensko.
- B) Tomáš G. Masaryk a Edvard Beneš byli její jediní dva prezidenti.
- C) První oficiální vládu vedl předseda vlády Karel Kramář.
- D) Jedná se o období od konce 1. světové války do mnichovské dohody.

49.

Byl to státník a voják, který bojoval v první i ve druhé světové válce. Po konci okupace Francie se stal hlavou prozatímního francouzského státu. Později na tuto funkci rezignoval a odešel do ústraní. Na politickou scénu se vrátil v roce 1958, kdy byl znovu zvolen 18. prezidentem Francie. Vyřešil alžírskou krizi a položil základy páté republiky.

O kterém z následujících státníků pojednává výše uvedený text?

- A) François Mitterrand
- B) Emmanuel Macron
- C) Jacques Chirac
- D) Charles de Gaulle

50.

Jak je označován politický systém Československa v období od přijetí mnichovské dohody do rozpadu československého státu?

- A) první republika
- B) druhá republika
- C) třetí Československá republika
- D) Československá socialistická republika

51.

Jak se jmenuje výše vyobrazený státník?

- A) Francisco Franco
- B) Benito Mussolini
- C) Jozef Tiso
- D) Heinrich Himmler

52.

_____ byl/a základní ekonomický plán SSSR a ostatních zemí tzv. východního bloku. Princip tohoto plánu spočíval v tom, že se přesně naplánovalo celé hospodářství země na pět let dopředu. Již předem bylo vymyšleno, kolik se čeho kde vyrobí, kolik to bude stát, kolik k tomu bude potřeba lidí a kolik tito lidé za svoji práci dostanou peněz.

Kterou z následujících možností je zapotřebí doplnit na vynechané místo v textu, aby byl napsán věcně správně?

- A) Pětiletka
- B) Perestrojka
- C) Nový úděl
- D) Glasnost

Základy společenských věd

Neoficiální průvodce přípravou na přijímačky ze **ZSV** a na **Scio testy**

53.

Jimi Hendrix – pacifismus – drogy – beatnická generace

Které hnutí je spojeno s výše uvedenými pojmy a vzniklo v 60. letech v USA?

- A) squateři
- B) Extinction Rebellion
- C) hippies
- D) drugs and beat

54.

Který z následujících textů **není** výňatkem z *Poučení z krizového vývoje ve straně a ve společnosti*?

- A) Nejdřív ohrozila život našeho národa válka. Pak přišly další špatné časy s událostmi, které ohrozily jeho duševní zdraví a charakter. S nadějami přijala většina národa program socialismu. Jeho řízení se však dostalo do rukou nepravým lidem. Nevadilo by tolik, že neměli dost státnických zkušeností, věcných znalostí ani filosofického vzdělání, kdyby aspoň měli víc obyčejné moudrosti a slušnosti, aby uměli vyslechnout mínění druhých a připustili své postupné vystřídání schopnějšími.
- B) V návaznosti na hodnocení a závěry, které přijal ÚV KSČ zejména po svém zasedání v září 1969 a v lednu 1970, byly ve stranických orgánech a organizacích vypracovány vlastní rozbor, které spolu s pohovory s jedním a půl milionem členů strany při výměně legitimací pomohly dále odhalit působení pravicových a antisocialistických sil ve straně a ve společnosti.
- C) Přesto se i na Slovensku postupně vytvořila nebezpečná situace, kterou tak jako v jiných částech republiky charakterizovala činnost pravicových a protisocialistických sil.
- D) Projevem otevřeného a koordinovaného nástupu reakce bylo zveřejnění kontrarevoluční platformy 2000 slov, která byla přímým návodem k násilným akcím a k destrukci socialistického systému. Tato kontrarevoluční výzva šla zároveň nejdále v rozněcování nenávisti proti Sovětskému svazu a vyjadřovala dokonce veřejnou pohružku našim spojencům ozbrojeným konfliktem.

55.

Ve kterém z následujících roků byla průměrná roční inflace v České republice nejnižší?

- A) 1993 B) 1998 C) 2003 D) 2018

56.

_____ představuje záměrný proces a důležitý nástroj veřejné politiky, jehož prostřednictvím vláda reguluje finanční vztahy v ekonomickém prostředí.

Kterou z následujících možností je zapotřebí doplnit na vynechané místo v textu, aby byl napsán věcně správně?

- A) Monetární politika B) Fiskální politika C) Mikroekonomie D) Makroekonomie

57.

Na trhu práce vystupují zaměstnavatelé jako strana _____.

Kterou z následujících možností je zapotřebí doplnit na vynechané místo v textu, aby byl napsán věcně správně?

- A) poptávky B) nabídky C) ceny D) zaměstnanosti

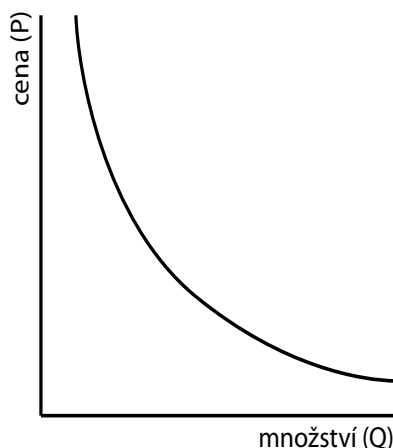
58.

Filip vystudoval střední školu s výučním listem na pozici výhybkáře. Už dva roky však nemůže najít práci ve svém oboru, protože jsou všechny pozice výhybkářů obsazené.

Který z následujících druhů nezaměstnanosti nejlépe popisuje Filipův případ?

- A) frikční nezaměstnanost C) strukturální nezaměstnanost
B) sezónní nezaměstnanost D) cyklická nezaměstnanost

59.

Který z ekonomických jevů je vyobrazen na výše uvedeném grafu?

- A) graf tržní rovnováhy
B) poptávková křivka
C) graf přebytku výrobce
D) nabídková křivka

60.

Který z následujících výroků o RPSN **není** správný?

- A) V České republice musí RPSN uvádět dle zákona všichni poskytovatelé spotřebitelských úvěrů.
B) RPSN je pro určení výhodnosti úvěru vhodnější než samotný úrok.
C) V RPSN jsou zahrnuty administrativní poplatky úvěru.
D) RPSN se uvádí v peněžních jednotkách (v České republice v korunách).

Základy společenských věd

Neoficiální průvodce přípravou na přijímačky ze **ZSV** a na **Scio testy**

Klíč a řešení

Opravy chyb a aktualizace naleznete na <https://scholastik.cz/aktualizace>.

ČLOVĚK A SPOLEČNOST

Psychologie

- B Flegmatik je stabilní introvert (pasivní, přemýšlivý, spolehlivý, lhostejný, klidný). Melancholik je labilní introvert (tichý, rezervovaný, vážný, pesimistický, náladový). Sangvinik je stabilní extrovert (vůdčí, čilý, optimistický, citlivý, společenský). Cholerik je labilní extrovert (urážlivý, agresivní, vznětlivý, neklidný, impulzivní).
- D Kojenecké období trvá první rok života. Odpověď A popisuje období novorozenecké. Odpověď B popisuje období batolecí a odpověď C popisuje období předškolní. Další období jsou mladší školní věk (6–12 let), starší školní věk (12–15 let), období dorostové (15–18 let), dospělost (18–30 let), zralost (30–45 let), střední věk (45–60 let), počáteční stáří (60–75 let), pokročilé stáří (75–90 let) a krajní stáří (nad 90 let).
- B V orálním období jsou erotogenní zónou ústa, uspokojení vzniká sáním, žvýkáním a kousáním. V análním období je slast spojena se zadržováním a vypouštěním výkalů. Ve falickém období jsou zdrojem slasti genitálie. V latentním období je dítě spíše desexualizováno. V genitálním období si jedinec pevně ukotví svoji sexuální identitu a naváže intimní vztah.
- D Vývojová psychologie patří do skupiny teoretických psychologických oborů. Aplikované (též praktické) obory jsou takové, které mají reálné využití v životě a zabývají se aplikací teoretických poznatků v praxi.
- B Jedná se o Rorschachův test inkoustových skvrn, který se využívá k rozboru osobnosti. Autorem tohoto projekčního testu je švýcarský psychiatr Hermann Rorschach. Test obsahuje celkem deset karet s inkoustovými skvrnami, které se využívají k projekci myšlenkových proudů a osobnostních rysů. Testovanému jsou postupně předkládány jednotlivé karty a on musí říci, co mu daný obrázek připomíná. Podle odpovědí je poté možné přesněji určit jeho osobnostní rysy.
- C Autorem článku *Čtyřicet čtyři mladistvých zlodějů; jejich povahy a rodinné prostředí* je anglický psychoanalytik John Bowlby. Velkou část svého výzkumu věnoval právě psychické deprivaci, vývoji dítěte a teorii připoutanosti.
- D Agorafobie se řadí k úzkostným poruchám. Často je mylně považována za strach z veřejných prostranství, ale jedná se obecně o strach z míst a situací, kde není rychle dostupná pomoc a nedá se z nich snadno uniknout.

Typickým příkladem jsou dopravní prostředky, supermarkety a kulturní objekty. Mentální bulimie je porucha příjmu potravy. Schizofrenie je porucha, při které jedinci selhávají myšlenkové procesy a schopnost vnímat emoce. Akrofobie je chorobný strach z výšek či hloubek.

Sociologie

8. ➤ D Harold Garfinkel byl americký sociolog, který se narodil až v roce 1917. Je považován za zakladatele etnometodologie a představitele fenomenologické školy v sociologii. Ostatní tvrzení o chicagské škole jsou pravdivá.
9. ➤ A Horizontální (laterální) sociální mobilita je popisována jako přechod do jiné sociální skupiny, která je ovšem na stejné úrovni sociálního žebříčku. Jedincův společenský status se tedy nezmění. Opakem je vertikální sociální mobilita, jež může být vzestupná (např. povýšení) či sestupná (ztráta zaměstnání). Pojmy uzavřená a neměnná sociální mobilita jsou smyšlené.
10. ➤ D Auguste Comte je považován za jednoho ze zakladatelů sociologie a sociologického směru pozitivismu. Zákon tří stadií je Comteho teorie o vývoji lidského vědění. Dle této teorie prochází vědění třemi stadii – teologickým, metafyzickým a pozitivním. *Kurz pozitivní filozofie* je Comteho životní dílo.
11. ➤ C Urbanizace je proces, při kterém společnost mění svůj způsob života a dochází k soustředování hospodářského i kulturního života do velkých měst na úkor venkova. Opakem je deurbanizace, tedy proces, kdy se lidé stěhují z měst na venkov. Kohabitace je politologický pojem, který označuje systém rozdělené vlády vyskytující se v poloprezidentských republikách. Generační separace popisuje oddělování jedinců jiné generace (především seniorů).
12. ➤ C Role připisované vznikají na základě fyziologických či lokálních faktorů, které jedinec nemůže příliš ovlivnit (např. pohlaví, věk, národnost). Nedobrovolná nezaměstnanost se řadí mezi role vnucené. Ty také nemůže jedinec ovlivnit, jedná se však spíše o výsledek produktů společnosti (např. vojenská služba, post vězně). Prestiž a nezděděná privilegia patří mezi role získané, které si jedinec buduje v průběhu života.
13. ➤ D Všechny uvedené výroky o globalizaci jsou pravdivé.
14. ➤ D Zdeněk Matějček byl významný český psycholog, který se zabýval studiem vývoje dětí v ústavech, tedy v prostředí psychického strádání (též deprivace). Ostatní jmenování jsou sociologové.
15. ➤ B Gamifikace se využívá i v oboru vzdělávání a postupně proniká do mnoha dalších oblastí. Mezi nejjednodušší techniky gamifikace patří tzv.

Základy společenských věd

Neoficiální průvodce přípravou na přijímačky ze ZSV a na Scio testy

získávání odznaků (*achievements*) za různé úkoly (např. včasné odevzdání práce, úspěšné splnění zkoušky atd.). Pojem validizace označuje způsoby a metody zvyšování validity (relevance). Sociometrie je způsob měření vztahů v malých skupinách.

Filozofie

16. ➤ B Text přesně vystihuje podstatu gnozeologie (též epistemologie). Ostatní uvedené filozofické disciplíny tomuto popisu neodpovídají.
17. ➤ C Martin Heidegger je opravdu považován za významného existencialistu, ale Edmund Husserl je zařazován do filozofického proudu fenomenologie. Ostatní charakteristiky jsou pravdivé.
18. ➤ A Jedná se o popis determinismu. Gnozeologie se zabývá zdroji a mezemi lidského poznání. Axiologie je praktická filozofická disciplína studující hodnocení a hodnoty. Ontologie zkoumá, co je bytí a jsoucno.
19. ➤ B Autorem *Kritiky čistého rozumu* je Immanuel Kant. Jedná se o jeho nejvýznamnější dílo, ve kterém popisuje svou teorii poznání a jak může řešení problému ovlivnit subjektivní myšlení.
20. ➤ A Immanuel Kant v tomto díle představuje a kriticky zkoumá dosavadní vědecká i filozofická zjištění. *Kritika čistého rozumu* byla vydána poprvé v roce 1781 a katolická církev ji zařadila na seznam zakázaných knih. V této knize položil Immanuel Kant základy transcendentální filozofie.

STÁT A PRÁVO

Politologie

21. ➤ A Toto dílo by se také dalo shrnout slovy „účel světí prostředky“. Nebrání se nemorálním krokům a radám, které pomohou vladaři udržet se u moci. Katolická církev *Vladaře* dokonce zařadila na seznam zakázaných knih, kde byl až do konce 19. století.
22. ➤ B John Locke věřil, že lidé mají příliš slabou povahu na to, aby byli schopni se řídit jen rozumem a byli schopni zachovat řád. Domníval se, že je potřeba společenské smlouvy, která je uzavřena mezi občany a státem.
23. ➤ D Mandát není nikdy neobsazený. Doplnkové volby do Poslanecké sněmovny nelze uspořádat, protože to nedovoluje volební systém (na rozdíl od Senátu). Odpověď C je zcela smyšlená.
24. ➤ B Strana TOP 09 (dle základních principů – Tradice, Odpovědnost, Prosperita) vznikla v roce 2009 (proto 09). Poprvé kandidovala do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v květnu 2010, získala

velmi silnou pozici a stala se vládní stranou. Jedná se o pravicovou, proevropskou a liberálně konzervativní stranu.

25. ➤ D Senát nemá pravomoc rozpouštět Poslaneckou sněmovnu. Tento akt může udělat jen prezident za přesně určených podmínek. Ostatní odpovědi jsou správné.
26. ➤ B Člen vlády může být (a velmi často je) také zvoleným poslancem Sněmovny Parlamentu České republiky (nebo také Senátu), nesmí však být členem žádných výborů a komor. Ostatní odpovědi jsou dle Ústavy České republiky a zákona neslučitelné. Dalšími takovými pozicemi jsou např. člen Nejvyššího kontrolního úřadu, člen zastupitelstva kraje a další.
27. ➤ C Článek 63 Ústavy České republiky definuje pravomoci prezidenta.
28. ➤ D Všechny uvedené důvody jsou dle Ústavy České republiky přípustné. Další důvody definuje Článek 35. Poslaneckou sněmovnu nelze rozpustit tři měsíce před novými volbami.
29. ➤ A Platon velmi silně kritizoval demokracii a považoval ji za tu vůbec nejhorší formu vlády. Dle jeho názoru není demokracie schopna respektovat nadřazenost některých jedinců a jejich způsob života.
30. ➤ B V parlamentním systému má veškerou výkonnou moc v rukou vláda. Mezi další země s parlamentním systémem vlády patří např. Česká republika, Polsko, Slovensko, Rakousko a Německo. Francie patří mezi poloprezidentské systémy. Turecko a Bělorusko jsou prezidentské republiky.

Právo

31. ➤ D Právní norma nemůže obsahovat žádné právní předpisy, protože ty jsou jí nadřazené. Právní předpisy mohou obsahovat normy, ale nemusí (např. v deklarativních zákonech).
32. ➤ D Dispozitivní právní norma se nemůže nazývat kategorickou, protože to je jiný název pro její protiklad – kogentní právní normu. Dispozitivní právní norma se může odchýlit od pravidla, jež popisuje. Stanovuje tedy pravidlo, které však nemusí platit v případě, že se strany práv a povinností vyplývajících z normy dohodnou jinak.
33. ➤ D Pro žádné z těchto povolání není státem udán *numerus clausus* (česky uzavřený počet). Aktuálně je v České republice určen maximální počet jen dvěma povoláním – notářům a exekutorům. Jejich počet určuje Ministerstvo spravedlnosti.
34. ➤ D Jedná se o § 201 odstavec 1. Jasným důkazem, že se jedná o výňatek z trestního zákoníku, je poslední část souvětí, kde se popisuje délka trvání trestu. Ostatní výňatky jsou vybrány z občanského zákoníku.

Základy společenských věd

Neoficiální průvodce přípravou na přijímačky ze **ZSV** a na **Scio testy**

35. ➤ B Ústavní právo spadá do odvětví veřejného práva. Soukromoprávní odvětví jsou: občanské právo, obchodní právo, rodinné právo, pracovní právo a mezinárodní právo soukromé. Někdy je pod soukromé právo zařazováno i občanské právo procesní.
36. ➤ B Přirozené právo existuje nezávisle na státu. Vniká samovolně v rámci vývoje kultury a společnosti. Naopak pozitivní právo je definováno státem a popisuje hranice možností chování občanů.
37. ➤ C Presumpce nevinny je jedním z principů právního státu. O tomto pojmu hovoří Všeobecná deklarace lidských práv, Listina základních práv a svobod i český trestní řád č. 141/1961 Sb., § 2, odstavec 2: „Dokud pravomocným odsuzujícím rozsudkem soudu není vina vyslovena, nelze na toho, proti němuž se vede trestní řízení, hledět, jako by byl vinen.“
38. ➤ D Arbitráž je rozhodčí řízení neboli rozhodnutí sporu rozhodčím (arbitrem). Ostatní odpovědi jsou smyšlené.
39. ➤ B Ústavní soud České republiky je negativním zákonodárcem, jelikož nemá žádné pravomoci na vytváření práva. Pozitivní zákonodárce tato práva má. Ostatní pojmy jsou smyšlené.
40. ➤ D Povinné náležitosti žalobního návrhu jsou stanoveny zákonem, konkrétně občanským soudním řádem. V žalobě je nutné uvést: označení příslušného soudu, označení osoby, která žalobu podává, označení věci, které se žaloba týká, podpis, datum a dále také označení účastníků řízení, vyličení rozhodujících skutečností, označení důkazů a specifikaci toho, čeho se věřitel domáhá.

HOSPODÁŘSTVÍ A SVĚT

Evropská integrace

41. ➤ A Evropský parlament má tři oficiální sídla. Ve Štrasburku se konají plenární zasedání. Předseda Evropského parlamentu a generální sekretariát sídlí v Lucemburku a v Bruselu se scházejí stálé výbory Evropského parlamentu. Ve Frankfurtu nad Mohanem sídlí Evropská centrální banka.
42. ➤ B Nizozemsko je jednou ze zakládajících zemí. Ostatní státy přistoupily v roce 1973.
43. ➤ D Tato otázka zkoumá znalost států v schengenském prostoru. Valletta je hlavním městem Malty a Amsterdam Nizozemska, tedy států Evropské unie. Oslo je hlavní město Norska a Reykjavík Islandu. Ani jedna z těchto zemí není součástí Evropské unie, jsou ale součástí schengenského prostoru.

44. ➤ C Eurozóna je pojem, který označuje země se společnou evropskou měnou – eurem. Celkem 19 zemí Evropské unie tuto měnu využívá. V Polsku se platí zlotými, ve Švédsku švédskými korunami a Maďarsko má maďarský forint.
45. ➤ B Robert Schuman byl vysoký francouzský politik, který společně s Jeanem Monnetem vytvořil plán na založení Evropského sdružení uhlí a oceli (ESUO). Nabídli ho západnímu Německu, Francii, Belgii a dalším státům, čímž započala evropská integrace.
46. ➤ C Norsko nepatří mezi členské státy Evropské unie a nepoužívá jako měnu euro, je ale součástí schengenského prostoru.

Moderní dějiny

47. ➤ A 1. světová válka začala právě atentátem na císaře Františka Ferdinanda d'Este. Atentát se odehrál 28. června 1914 v Sarajevu. První bitva na Marně (též zázrak na Marně) trvala od 6. do 12. září 1914 a byla klíčovou bitvou zahajovací fáze 1. světové války. Drtivě v ní zvítězili francouzské a britské jednotky. Bitva u Verdunu (město ve Francii) byla jednou z největších bitev 1. světové války, která trvala od února do prosince 1916. Říjnová revoluce (též Velká říjnová socialistická revoluce) proběhla v listopadu roku 1917 a skončila vítězstvím bolševiků v čele s Vladimírem I. Leninem. Druhá bitva na Marně byla poslední velkou bitvou 1. světové války a probíhala od 15. července do 6. srpna 1918.
48. ➤ A První republika je označení pro Československou republiku v období let 1918–1938 (od roku vzniku do mnichovské dohody). Součástí první republiky byla i část Horních Uher (Slovensko a Podkarpatská Rus). Tomáš G. Masaryk byl zvolen na post jejího prezidenta čtyřikrát. Umožňovala to ústavní výjimka, podle níž mohl být první prezident volen opakovaně až do konce života. Ve funkci byl v letech 1918–1935. Prvním předsedou vlády byl Karel Kramář a ministrem zahraničí Edvard Beneš, který následně vystřídal Tomáše G. Masaryka ve funkci prezidenta.
49. ➤ D Jedná se o krátký popis politické kariéry Charlese de Gaulla. Žádný jiný z výše uvedených státníků nezažil 1. světovou válku.
50. ➤ B Jako první republika je označováno období od vzniku Československé republiky do roku přijetí mnichovské dohody (1918–1935). Druhá republika je označení pro období od 1. října 1938 do 15. března 1939. Třetí Československá republika existovala v poválečném období končícím komunistickým převratem (1945–1948). Československá socialistická republika byl oficiální název Československa v období od 11. července 1960, kdy došlo k ústavní změně názvu, do 29. března 1990.
51. ➤ B Jedná se o kresbu Benita Mussoliniho, bývalého italského politika, diktátora, spoluvůdce a zakladatele fašismu.

Základy společenských věd

Neoficiální průvodce přípravou na přijímačky ze ZSV a na Scio testy

52. ➤ A Jedná se o popis pětiletky nebo také pětiletého plánu, který zavedl v SSSR Josif V. Stalin. Cílem bylo rychle zvýšit industrializaci země, což se podařilo. Tento ekonomický přístup byl ale terčem kritiky většiny západních ekonomů. Perestrojka byla ekonomická reforma SSSR v 80. letech 20. století. Kladla si za cíl restrukturalizovat sovětskou ekonomiku. Nový úděl (New Deal) je název pro soubor ekonomických a sociálních reforem v USA ve 40. letech 20. století s cílem „uzdravit“ státní ekonomiku Spojených států během velké hospodářské krize. Pojem glasnost pochází z ruského jazyka a znamená „otevřenost“ v politickém smyslu, především maximální otevřenost o činnosti státních orgánů a minimální potlačování svobody slova.
53. ➤ C Jedná se o neorganizovanou společnost hippies, která zachvátila velkou část mladé společnosti v USA. Často užívali drogy a zastávali názor volné lásky. Nosili dlouhé vlasy a volné oblečení. Tvrdili, že život není o kariéře, ale o tom, jak si ho člověk dokáže užít.
54. ➤ A Jedná se o úryvek z manifestu *Dva tisíce slov* od Ludvíka Vaculíka, jenž požadoval větší svobodu, než které se lidem v roce 1968 dostávalo. Ostatní úryvky jsou skutečně z *Poučení z krizového vývoje*, které vydalo ÚV KSČ v roce 1970 a vysvětlovalo v něm rok 1968 tak, že socialismus byl v krizi a příjezd vojsk byla bratrská pomoc.

Ekonomie

55. ➤ C Průměrná roční inflace byla nejnižší v roce 2003, kdy dosáhla jen 0,1 % (nejnižší naměřená hodnota od vzniku samostatné České republiky). Průměrná roční inflace v roce 1993 byla 20,8 % (naopak nejvyšší naměřená hodnota od vzniku samostatné České republiky), v roce 1998 dosáhla 10,7 % a v roce 2018 byla její výše 2,1 %.
56. ➤ B Jedná se o popis fiskální politiky. Monetární politika je nástrojem hospodářské politiky a tvoří soupis zásad, které mají za cíl dosažení měnových cílů státu. Mikroekonomie je obor, který se zabývá chováním tržních subjektů. Makroekonomie se naopak zabývá chováním ekonomiky jako celku.
57. ➤ A Na trhu práce nabízí zaměstnanci svoji práci zaměstnavatelům, kteří ji poptávají výměnou za peníze.
58. ➤ C Strukturální nezaměstnanost nastává v případě, kdy je na pracovním trhu příliš mnoho poptávky po některém povolání a po jiném nikoli. Frikční nezaměstnanost vzniká ve chvíli, kdy někdo dobrovolně přechází na jiné pracovní místo. Sezónní nezaměstnanost souvisí s ročním obdobím. Cyklická nezaměstnanost vzniká, když je ekonomika v recesi a je celkově málo pracovních míst.

59. ➤ B Jedná se o křivku poptávky, která vyjadřuje vztah mezi cenou a poptávaným množstvím určitého statku. Ukazuje tedy, kolik jsou spotřebitelé ochotni za tento statek zaplatit. Pokud cena vzroste, poptávka klesne a naopak.
60. ➤ D RPSN (roční procentní sazba nákladů) je číslo, které spotřebiteli pomáhá zorientovat se v celkové ceně úvěru. Součástí RPSN je tedy i úrok a všechny další poplatky, které je povinen uhradit (např. poplatek za vedení účtu a poplatek za správu úvěru). Již z názvu je patrné, že se hodnota udává v procentech.

Literatura a zdroje

Všechny obecné informace o **Scio testech** a **Národních srovnávacích zkouškách** pocházejí z oficiálních stránek společnosti **Scio s. r. o.** (www.scio.cz) a byly platné k 1. 1. 2022.

Všechny úlohy a texty, které zde nejsou uvedeny, pocházejí z vlastní tvorby autorů.

1. 2. NAKONEČNÝ, Milan. Psychologie transpersonální. In: Sociologická encyklopedie. Sociologický ústav AV ČR, 2017.
1. 13. ČEJKA, Dominik a Petr BOUŠKA. Psychiatr Stanislav Grof: Psychedelika jsou to nejlepší, co se psychiatrii stalo. Doporučil bych je i zdravým. Radio Wave [online]. 2017, 6. říjen 2017.
1. 15. BURIÁNEK, Jiří. Haló-efekt. In: Sociologická encyklopedie. Sociologický ústav AV ČR, 2017.
1. 23. LACKO, David. Dunning-Krugerův efekt: Proč hlupák zůstává hlupákem. Manipulatori.cz [online]. 2015, 28. 8. 2015.
1. 41. URBAN, Jan. Vezměte život do svých rukou: life management pro každý den. Praha: Management Press, 2020.
2. 13. RANSDORF, Miroslav. Etika protestantská. Sociologická encyklopedie. Sociologický ústav AV ČR, 2017.
2. 17. STRMISKA, Zdeněk. Teorie sociální interakce. Sociologická encyklopedie. Sociologický ústav AV ČR, 2017.
2. 23. VLÁČIL, Jan. Role. Sociologická encyklopedie. Sociologický ústav AV ČR, 2017.
2. 36. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Zaostřeno na ženy a muže - 2019: Živě narození podle věku otce i matky ve vybraných letech [online]. Český statistický úřad, 2019, 31. 12. 2019.
2. 39. SOUKUP, Václav. Relativismus kulturní. Sociologická encyklopedie. Sociologický ústav AV ČR, 2020, 21. 9. 2020.
2. 40. VEBLEN, Thorstein. Teorie zahálčivé třídy. Praha: Sociologické nakladatelství, 1999. Klas (Sociologické nakladatelství).
2. 42. ČERMÁKOVÁ, Marie. Gender. Sociologická encyklopedie [online]. Sociologický ústav AV ČR, 2018, 11. 1. 2018.
- VODÁKOVÁ, Alena. Pohlaví. Sociologická encyklopedie [online]. Sociologický ústav AV ČR, 2017, 11. 12. 2017.
2. 44. RANSDORF, Miroslav. Typ ideální. Sociologická encyklopedie [online]. Sociologický ústav AV ČR, 2017.
3. 4. PLATÓN. Ústava. Přeložil Radislav HOŠEK. Praha: Svoboda-Libertas, 1993. Antická knihovna (Svoboda).
- 3.5. Realismus a nominalismus. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2020.
3. 14. BÍLÝ, Jiří. Základy společenských věd. Ostrava: Key Publishing, 2009. Společenské vědy (Key Publishing).
3. 19. SCHOPENHAUER, Arthur. Svět jako vůle a představa. Pelhřimov: Nová tiskárna, 1998.
- 3.30. Jsoucnost. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-, 9. 4. 2014.
- 3.32. GAARDER, Jostein. Sofin svět: román o dějinách filosofie. 8. vydání, 5. v Albatrosu. Přeložila Jarka VRBOVÁ. V Praze: Albatros, 2019.
4. 34. HITLER, Adolf. Mein Kampf. Přeložil Slavomír MICHALČÍK. Praha: Naše vojsko, 2016.
4. 35. Populismus a politik populista: Politické myšlení | Politický slang. Politický slovník. Politický slovník.
4. 40. Politický-slovník.cz. Masová strana: Politické myšlení | Volby. Politický slovník.
6. 21. Amsterodamská smlouva: Amsterodamské smlouvy pozměňující Smlouvu o Evropské unii, Smlouvy o založení Evropských společenství a některé související akty. 2. října 1997.
5. 2. CEN, JW, KLU, PEI. Soud rozpustil Dělnickou stranu. Ovládají ji militantní rasisti. Mladá Fronta, 2010, 17. února 2010.
5. 34. PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY, POSLANECKÁ SNĚMOVNA. Časté dotazy. Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna.
7. 19. HITLER, Adolf. Projev Adolfa Hitlera. Březen 1939.
7. 21. INDRA, Alois, Drahomír KOLDER, Oldřich ŠVESTKA, Antonín KAPEK a Vasil BILÁK. Zvací dopis: pravděpodobný text.

Základy společenských věd

Neoficiální průvodce přípravou na přijímačky ze ZSV a na Scio testy

1968. Dostupné také z: http://www.totalita.cz/txt/txt_1968_dopis_zvaci.php

7. 24. BENEŠ, Edvard. Rozhlasový projev. 1938.
7. 28. VONDROVÁ, Jitka. PRAŽSKÉ JARO 1968. Akademický bulletin. Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i. | Oficiální časopis Akademie věd ČR, 2008, 25. 6. 2008.
7. 39. POKORNÝ, Jiří, Jiří RAK a Pavel BĚLINA. Dějiny zemí Koruny české: 2 od nástupu osvětenství po naši dobu. Praha: Paseka, 1992.
7. 44. DUBČEK, Alexander. Rozhlasový projev Alexandera Dubčeka po návratu z Moskvy. Český rozhlas. 27. srpen 1968.
8. 35. Analytické oddělení společnosti Colosseum, a.s. Jak investovat do akcií: Výnos, riziko, likvidita, diverzifikace (6. díl): RADA PRO INVESTORA. Colosseum. Colosseum, 2019, 10. 12. 2019.
- 8.42. MARX, Karl. Kritika gothajského programu. Praha: Svoboda, 1974.

Cvičný test

15. SZYMAŃSKA, Dominika. Gamifikace je více než jen hra. HRnews.cz. HR news, 6. 9. 2017.

Text k otázkám 19. a 20.

KANT, Immanuel. Kritika čistého rozumu. Přeložil Jiří CHOTAŠ, přeložil Ivan CHVATÍK, přeložil Jaromír LOUŽIL. Praha: OIKOYMENH, 2001. Knihovna novověké tradice a současnosti.

50. Poučení z krizového vývoje ve straně a společnosti po XIII. sjezdu KSČ. Totalita.cz [online]. Praha: Oddělení propagandy a agitace ÚV KSČ, 1971, březen 1971. Dostupné z: http://www.totalita.cz/txt/txt_poucení.php

Ukázka úloh OSP

1.

Doplňte z nabízených možností do vynechaných míst slova, která se do příslušných vět nejlépe významově a stylisticky hodí.

Karel IV. byl český král, jehož _____ činy měly za následek _____ vzdělanost obyvatelstva. Také se zasloužil o mnoho změn, které _____ situaci Čech. Proto se mu přezdívá Otec vlasti.

- A) moderní – slabší – zhoršily
- B) pokrokové – lepší – zlepšily
- C) absolutistické – lepší – změnilo
- D) kruté – horší – zlepšily

Správná odpověď je B. Po doplnění jakékoli možnosti na první vynechané místo žádnou odpověď vyřadit zatím nelze. (Nezapomeňte, že musíte vycházet jen z výchozího textu. Nemůžete tedy zohlednit žádnou vaši předešlou znalost o Karlu IV.) Na druhém vynechaném místě můžeme vyřadit odpovědi A a C. (Moderní činy by pravděpodobně neměly za následek slabší vzdělanost a absolutistické činy by ji nezlepšovaly.) Po doplnění odpovědi D by text nedával smysl jako celek.

2.

Vyberte z nabízených možností tu, která má významový vztah mezi výrazy nejpodobnější významovému vztahu mezi dvojicí výrazů v zadání.

_____ : PAST = _____ : HMYZ

- A) kořist – květina
- B) díra – moucha
- C) listí – potrava
- D) lov – mraveniště
- E) podvod – mucholapka

Správná odpověď je B. Po doplnění prvního slova odpovědi A získáte dvojici kořist : past. Vztah mezi těmito slovy můžete definovat tak, že past slouží k polapení kořisti. Napravo od rovnítka odpověď A vytvoří dvojici květina : hmyz. Protože květina ve své podstatě neslouží k polapení hmyzu, tak odpověď A není správná. Pokračujte tedy druhou odpovědí a definujte vztah ve dvojici díra : past. Může vás napadnout, že díra je druhem (podmnožinou) pasti. Protože zároveň platí, že moucha je druhem hmyzu, odpověď B je správná.

3.

Vyberte z nabízených možností výraz, který se ve smyslu věty nejvíce blíží podtrženému výrazu v zadání (synonymum). Poté u vyberte výraz, který se ve smyslu věty nejvíce blíží opačnému významu podtrženého slova (antonymum).

Nejvíce ho překvapilo, že neznámý objekt měl celistvý povrch.

synonymum

- A) celý
- B) spojitý
- C) parciální
- D) spojený
- E) ideální

antonymum

- F) vnořený
- G) odstraněný
- H) přerušovaný
- I) zničený
- J) nedokonalý

Správná odpověď je B, H. Celistvý v daném kontextu znamená spojitý, nepřerušovaný.

4.

Pozornost vzbudily další komplikace při dlouho očekávané záchraně historické vily Jiřina. K rekonstrukci objektu měla být původně povolána firma Horký, a. s. Na poslední chvíli ale z kontraktu sešlo, ačkoliv firma jen několik dní před plánovaným podpisem smlouvy skončila v insolvenční. O dalším postupu teď jedná výbor vlastníků dané nemovitosti. Přestože plány na přestavbu byly v podstatě dokončeny, nedá se vyloučit jejich celkové přehodnocení. Dosud není jasné, jaká společnost dostane projekt na starosti, ani jestli nakonec nedojde k úplné demolici vily.

Která z následujících částí uvedeného textu **není v souladu** s jeho celkovým vyzněním?

- A) Přestože plány na přestavbu byly v podstatě dokončeny.
- B) Ačkoliv firma jen několik dní před plánovaným podpisem smlouvy skončila v insolvenční.
- C) Ani jestli nakonec nedojde k úplné demolici vily.
- D) Nedá se vyloučit jejich celkové přehodnocení.

Správná odpověď je B. Insolvence firmy by byl důvod, proč z kontraktu sešlo.

5.

Moderní karavany a mobilní domy jsou navrhovány a konstruovány tak, aby byly energeticky úsporné. Detektory kouře do nich nainstalujte na strop podle doporučení. Ve starších karavanech a mobilních domech, které nejsou dostatečně izolované ve srovnání se současnými standardy, může kvůli nedostatečné izolaci stěn a střechy pronikat dovnitř extrémní horko. To může vytvářet teplotní bariéry, které mohou bránit přístupu kouře k detektoru umístěnému na stropě. V takových obydlích nainstalujte detektor kouře na vnitřní stěnu tak, aby vrchní hrana detektoru byla minimálně 10 cm a maximálně 30,5 cm od stropu.

Které/á z následujících tvrzení vyplývá/ají z uvedeného textu?

Základy společenských věd

Neoficiální průvodce přípravou na přijímačky ze ZSV a na Scio testy

- I. Ve starších karavanech a mobilních domech může dovnitř pronikat extrémní horko, které zažehne požár nezachytitelný stropním detektorem kouře.
- II. Díky energetické úspornosti moderních karavanů a mobilních domů by neměl mít detektor kouře, který je umístěn na stropě, problém odhalit nebezpečí.
- III. Kvůli nebezpečí požáru jsou moderní karavany a mobilní domy navrhovány tak, aby byly energeticky úsporné.

A) jen II. B) jen III. C) jen II. a III. D) jen I. a III. E) všechna tři

Správná odpověď je A. Rozebereme jednotlivá tvrzení: I. Extrémní horko pouze zabrání rozpoznání požáru. Text se nezmiňuje o tom, že by bylo i jeho příčinou. II. Vyplývá z věty: „Moderní karavany a mobilní domy jsou navrhovány a konstruovány tak, aby byly energeticky úsporné. Detektory kouře do nich nainstalujte na strop podle doporučení.“ III. V textu se nemluví o tom, jaká je příčina toho, proč jsou karavany nyní navrhovány tak, aby byly úspornější. (KIDDE, Detektor kouře - Návod k použití, Kidde [online]. [cit. 2018-09-15]. Dostupné z <http://www.protipozarni-systemy.com/file/p11.pdf>)

TEXT K ÚLOHÁM 6. AŽ 8.

Tabulka ukazuje celkové počty žáků a počty vyznamenání, která byla udělena na konci školních roků ve školách Březová, Lipová, Smrková, Dubová a Buková.

	2012		2013		2014		2015		2016		2017	
	žáků	vyzn.	žáků	vyzn.	žáků	vyzn.	žáků	vyzn.	žáků	vyzn.	žáků	vyzn.
Březová	600	30	650	35	650	25	600	35	550	25	500	20
Lipová	500	20	600	40	550	30	550	25	600	25	600	20
Smrková	450	30	400	15	450	15	350	20	400	15	400	35
Dubová	650	15	700	20	750	15	750	35	700	15	650	45
Buková	500	25	500	25	450	30	400	15	350	10	400	30

6.

Která škola měla největší meziroční absolutní přírůstek v počtu žáků?

- A) Březová
- B) Lipová
- C) Smrková
- D) Dubová
- E) Buková

8.

Jaký byl v daných letech průměrný počet žáků ve škole Dubová?

- A) 600
- B) 650
- C) 700
- D) 750
- E) Ani jedna z odpovědí A) až D) není správná.

7.

Která škola měla v roce 2014 největší a která nejmenší procentuální podíl vyznamenání?

- A) největší Lipová a nejmenší Smrková
- B) největší Dubová a nejmenší Buková
- C) největší Buková a nejmenší Dubová
- D) největší Lipová a nejmenší Březová
- E) největší Smrková a nejmenší Lipová

6. Správná odpověď je B. V roce 2013 měla škola Lipová o 100 žáků víc než v roce 2012.
7. Správná odpověď je C. Březová – 4 %, Lipová – 5 %, Smrková – 3 %, Dubová – 2 %, Buková – 7 % (zaokrouhleně).
8. Správná odpověď je C. $(650 + 700 + 750 + 750 + 700 + 700 + 650) : 6 = 700$. (Pokud si všimnete, že počty jsou $2 \cdot 650$, $2 \cdot 750$ a $2 \cdot 700$, nemusíte ani počítat.)

9.

Osminásobek čísla y zmenšený o dvojnásobek čísla y se rovná čtyřnásobku čísla y zvětšenému o 6.

Šestinásobek čísla y	18
------------------------	----

- A) Hodnota vlevo je větší než hodnota vpravo.
- B) Hodnota vpravo je větší než hodnota vlevo.
- C) Hodnota vpravo je stejná jako hodnota vlevo.
- D) Nelze jednoznačně určit, která hodnota je větší.

Správná odpověď je C. Úvodní informace této úlohy tvoří vlastně slovní přepis rovnice. Tu můžete zapsat ve tvaru $8y - 2y = 4y + 6$. Odtud můžete určit konkrétní hodnotu čísla y . V našem případě platí, že $y = 3$.

10.

Bankomat vyplatil 9 900 Kč právě třiceti bankovkami v hodnotách pouze 200 Kč nebo 500 Kč. Kolik bankovek v hodnotě 200 Kč bankomat vyplatil?

- A) 11 B) 17 C) 25 D) 14

Správná odpověď je B. Označte počet 200korunových bankovek x a počet 500korunových bankovek y . Pak platí $x + y = 30$ a $200x + 500y = 9900$. Z této soustavy rovnic zjistíte, že $x = 17$.

11.

Kamarádi dělají různé sporty, přičemž každý z nich dělá právě jeden sport. F kamarádů hraje fotbal, H kamarádů hraje hokej a B kamarádů hraje basketbal. Přičemž platí:

$$2B = 3H - 1$$

$$F + 5 = B + H$$

Které z následujících tvrzení vyplývá z uvedených vztahů?

- A) Kdyby hokej dělali právě tři z kamarádů, basketbal by jich hrálo osm.
- B) Fotbal hraje stejný počet kamarádů, jaký by jich hrál basketbal a hokej dohromady, kdyby z hokeje pět kamarádů odešlo dělat plavání.
- C) Kdyby z basketbalu přešlo pět kamarádů dělat fotbal, tak by fotbal hrálo stejně kamarádů jako basketbal a hokej dohromady.
- D) Počet kamarádů, kteří hrají basketbal, zvětšený na dvojnásobek je o jednu větší než počet kamarádů, kteří dělají hokej, zvětšený na trojnásobek.

Správná odpověď je B. Zkuste sestavit příslušnou rovnici ke každé odpovědi.

Odpověď A by po převedení do matematického výrazu vypadala jako:

Základy společenských věd

Neoficiální průvodce přípravou na přijímačky ze **ZSV** a na **Scio testy**

$$H = 3 \Rightarrow B = 8$$

U této odpovědi je třeba si uvědomit, že se nejedná o klasickou soustavu rovnic. I když basketbal bude hrát osm kamarádů, tak pořád nevíte, kolik jich bude hrát hokej. Při dosazování do některého ze vztahů tedy musíte začít dosazováním trojky za H a snažit se dostat k výsledku $B = 8$.

Po dosazení bude soustava ze zadání vypadat takto:

$$2B = 9 - 1$$

$$F + 5 = B + 3$$

Z první rovnice se dostanete k výsledku $B = 4$. Odpověď **A** tedy není správná.

Odpověď **B** lze do rovnice zapsat jako: $F = B + H - 5$. Převedením pětky na druhou stranu rovnice tak přesně dostanete druhou rovnici ze zadání.

Odpověď **C** by vypadala jako: $F + 5 = B - 5 + H$, což se dá upravit na $F + 10 = B + H$.

A matematický zápis odpovědi **D** by byl $2B - 1 = 3$, tedy $2B = 3H + 1$.

12.

Operace \blacklozen je definována vztahem $a \blacklozen b = 3b - a$. Čemu se rovná $3 \blacklozen (1 \blacklozen 3)$?

A) 0

B) 9

C) 21

D) 24

Správná odpověď je C. Při řešení dosazujte konkrétní čísla za a a b v definici operace. V tomto případě musíte operaci provést dvakrát. Jednodušší bude zbavit se napřed závorky. V ní je výraz $1 \blacklozen 3$. Dosadte tedy 1 za a a 3 za b . Dostanete

$$3 \cdot 3 - 1 = 8$$

Tím jste vyřešili závorku a výsledek můžeme dosadit do původního vztahu jako:

$$3 \blacklozen (1 \blacklozen 3) = 3 \blacklozen 8$$

Teď dosadte za a 3 a za b 8. Tedy $3 \cdot 8 - 3 = 21$.

13.

Aritmetický průměr tří čísel je 182. Každé číslo je o 20 % větší než předcházející číslo. Jaké je nejmenší z těchto čísel?

A) 110

B) 120

C) 150

D) 180

Správná odpověď je C. Pokud označíte nejmenší číslo x , prostřední y a největší z , pak zadání lze zapsat jako soustavu rovnic, kde:

$$182 = \frac{x + y + z}{3}$$

$$y = x + \frac{20}{100}x$$

$$z = y + \frac{20}{100}y$$

14.

$\frac{3}{4}$ ze 60 % čísla x jsou o 3 menší než 50 % čísla x . Jakou hodnotu má číslo x ?

A) 66

B) 56

C) 63

D) 60

Správná odpověď je D. Zadání lze přepsat na rovnici

$$\frac{3}{4} \cdot \frac{60}{100}x = \frac{50}{100}x - 3$$

TEXT K ÚLOHÁM 15. AŽ 18.

Pět chlapců (Filip, Roman, Adam, Honza, Josef) dělá různé sporty (plavání, fotbal, hokej, karate, házená). Každý dělá právě jeden sport a každý je z jiného města (Praha, Brno, Ostrava, Pardubice, Zlín).

Víme, že:

- Chlapec z Brna hraje fotbal.
- Adam není z Ostravy ani ze Zlína.
- Házenou hraje chlapec, který je z Ostravy, nebo Pardubic.
- Josef je z Prahy a nedělá karate ani plavání.
- Honza hraje fotbal nebo hokej.

15.

Jaký sport může dělat chlapec z Ostravy?

- A) jen házenou
- B) jen házenou a hokej
- C) jen plavání a karate
- D) jen plavání, karate a házenou
- E) plavání, hokej, karate a házenou

16.

Které z následujících tvrzení je určitě pravdivé, pokud Roman hraje házenou?

- A) Adam dělá karate.
- B) Filip je ze Zlína.
- C) Honza je z Pardubic.
- D) Filip chodí plavat.
- E) Žádná z možností A) až D) není správná.

17.

Která z následujících kombinací chlapec, město, sport neodporuje zadaným podmínkám?

- A) Adam, Pardubice, karate
- B) Roman, Brno, fotbal
- C) Filip, Zlín, házená
- D) Honza, Ostrava, hokej
- E) Adam, Brno, fotbal

18.

Pokud by Filip dělal karate, jaké sporty by mohl dělat Roman?

- A) jen plavání
- B) jen plavání a házenou
- C) jen fotbal a házenou
- D) jen házenou a hokej
- E) hokej, fotbal, házenou a plavání

15. D, 16. B, 17. A, 18. B

V tabulce je zobrazena dodatečná podmínka z úlohy 16. 27.

	sport	město
Filip	?	Zlín
Roman	házená	Ostrava
Adam	?	Pardubice
Honza	fotbal	Brno
Josef	hokej	Praha